

Asia: Oikeusministeriön kysely suomen kielen tilanteesta ja ehdotettavista toimista suomen kielen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta vastata kyselyyn. Yhdistys edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3 300 tieto- ja oppikirjailijaa.

Koemme tärkeäksi, että maassamme on saatavilla suomenkielistä, yleistajuista ja luotettavaa tutkittua tietoa. Tietokirjallisuuden tarkoituksena on levittää tietoa ja lisätä ymmärrystä, ja suomenkielinen tietokirjallisuus onkin demokratian edellytys. Perustuslaissa julkiselle vallalle on asetettu velvollisuudeksi turvata sivistykselliset oikeudet, joihin kuuluu jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus kehittää itseään. Suomessa on jatkossakin turvattava edellytykset sille, että maassamme tuotetaan laadukasta kotimaista tietokirjallisuutta.

Valtion apurahoista vain hyvin pieni osuus on osoitettu tietokirjailijoille. Kirjailijakääntäjäapurahalaissa säädetään, että apurahojen ja avustusten kokonaismäärästä 90 % myönnetään kaunokirjallisuuden tekijöille ja kääntäjille, vain 10 % tietokirjallisuuden tekijöille ja kääntäjille. Tietokirjallisuudelle osoitetun apurahan osuutta olisi kasvatettava, syömättä kuitenkaan pois kaunokirjallisuudelle osoitetun apurahan nykyistä määrää. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta myöntää tietokirjan tekijöille enintään 8 kuukauden pituisia apurahoja. Muita valtion apurahoja ei tietokirjallisuuden tekemiseen ole saatavilla.

Tietokirjailijoiden toimeentulo täytyy pääsääntöisesti rahoittaa jollain muulla tavalla, kuin tietokirjallisuudesta saaduilla tuloilla. Tuoreimman palkkiokyselymme mukaan tietokirjallisesta työstä saatujen tulojen mediaani on 1100 euroa vuodessa, tuoreimman jäsenkyselymme mukaan enemmistö tietokirjailijoista rahoittaa kirjoittamistyönsä joko apurahoilla tai jollain muulla tavalla, kuin tietokirjallisuuden työstä saaduilla palkkioilla.

Tietokirjallisuuden tekemiseen on saatava lisää apurahoja, jos halutaan jatkossakin turvata suomalaisen tietokirjallisuuden tekeminen. Erityisesti valtion olisi jatkossa lisättävä tietokirjallisuudelle osoitettujen apurahojen määrää. Tietokirjallisuuden tekemiseen olisi oltava saatavilla myös pidempiä apurahoja kuin 8 kuukautta, sillä tietokirjan tekeminen voi olla hyvinkin pitkä prosessi.

Helsingissä 28.4.2023

Mikko Niemelä

Juristi

Suomen tietokirjailijat ry